
HET PROFIELWERKSTUK
VWO
2018-2019
Strabrecht College

PROBEER HET 'S

WEL ZO GEK

TE BEDENKEN

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem www.loesje.nl

Inhoud

Inleiding	2
Ideeën en bedrijven.....	4
Logboek en bronnenboek.....	4
Het tijdpad.....	6
Het gebruiken en vermelden van bronnen	8
Tips voor omgang met contacten buiten school.....	10
Begeleidings- en beoordelingsgesprekken.....	11
Het profielwerkstuk in fases.....	12
PWS Beoordelingsformulier	17
Keuzeformulier profielwerkstuk 2018-2019	21
Format plan van aanpak.....	22
Format logboek	23

Inleiding

Iedere leerling in de bovenbouw havo / vwo maakt een profielwerkstuk (PWS). Het PWS is een onderdeel van je examen en derhalve verplicht. Dit betekent dat alle leerlingen een PWS moeten maken om deel te kunnen nemen aan het centraal examen. De studielast per persoon bedraagt circa 80 uren en dit dien je bij te houden in je logboek. Het leuke en interessante van het PWS is dat bijna alles kan en mag. Je kunt je eigen interesse(s) linken aan een examenvak uit je vakkenpakket en vervolgens jezelf verder gaan verdiepen in dit onderwerp. De onderwerpskeuze kan een goede voorbereiding zijn op een vervolgopleiding.

De verdieping bestaat uit:

literatuuronderzoek (theorie), praktische opdracht (praktijk), koppelingen maken tussen theorie en praktijk, conclusies trekken en vervolgens het hele PWS presenteren. Verderop in dit informatieboekje vind je meer uitleg over deze afzonderlijke delen van je werkstuk.

Keuze en samenwerking

Het profielwerkstuk maak je met z'n tweeën. In uitzonderlijke gevallen mag je ook alleen werken, dit zorgt echter wel voor meer werkdruk. Ieder levert een individuele bijdrage in de vorm van een of meerdere hoofdstukken. Voor de inleiding en de afsluiting ben je samen verantwoordelijk.

Let op: samenwerkende leerlingen moeten een vak kiezen dat ze beiden in hun profiel of als keuzevak in het pakket hebben.

De PWS-begeleider is bij voorkeur een VWO-bovenbouw docent.

Werken in fases

Het ontwerpen, uitvoeren en afronden van je profielwerkstuk verloopt in vijf fases →

Fase 1: Opstart en plan van aanpak

Fase 2: Het theoretisch gedeelte

Fase 3: Het praktische gedeelte

Fase 4: De eindversie; koppelingen theorie en praktijk evenals conclusies.

Fase 5: Presentatie en afronding.

Beoordeling

Een PWS-begeleider (vakdocent) beoordeelt de verschillende fases van je werk en op het laatst ook het eindproduct evenals de presentatie. In elke fase krijg je punten voor het proces van samenwerken en het uitvoeren van werkzaamheden. We noemen dit een 'GO' of een 'NO-GO'. Een 'GO' betekent dat je binnen de deadline bent gebleven en dat de inhoud voldoende is. Een 'NO-GO' betekent dat je de deadline hebt overschreden en/of dat de inhoud van onvoldoende kwaliteit is. Meer informatie hierover vind je op het 'beoordelingsformulier.'

De genoemde deadlines gelden voor ALLE vwo-leerlingen. PWS-begeleiders mogen hier niet van af wijken, tenzij de begeleider toestemming heeft gekregen van de teamleider, mevr. Huigen.

Combinatiecijfer

- De beoordeling van het profielwerkstuk wordt uiteindelijk afgerond op een heel cijfer. Het gemiddelde van het afgeronde cijfer maatschappijleer, CKV, B&W én het afgeronde cijfer PWS wordt je **combinatiecijfer**. Het combinatiecijfer telt mee voor het eindexamen havo en vwo. Zowel als onvoldoende of eventueel als verliespunt.

Geen PWS ingeleverd = geen deelname aan het CE!!!

PWS beoordeling < 4,0 = geen deelname aan het CE!!!

De belangrijkste punten van het PWS;

- verantwoordelijkheid/-heden nemen
- eigen initiatief
- ondernemerschap
- communicatief : de belanghebbende op de hoogte houden (begeleider op school en mogelijk de contacten buiten school)
- contacten met externen: bijv. met een museum, onderwijsinstelling (Fontys, Avans, Universiteit,..) of een instituut of een bedrijf etc. (tips: voor de geïnteresseerden op het vlak van techniek, technologie, biomedische of psychologische aspecten, <https://www.tue.nl/studeren/kolom-3/studiekeuze-en-studievoorzichting/profielwinkel/> of melden bij de teamleider)

Ideeën en bedrijven

Een profielwerkstuk schrijven doe je niet zomaar. Het belangrijkste is een goede start en een weldoordachte opzet. Het is heel goed en leuk om een externe partij te betrekken bij je profielwerkstuk. Dat kan variëren van contact met de buitenwereld (excursie, interview, onderzoek, ontwerp, master classes,...) tot een zelfs een externe opdracht. Er is heel veel mogelijk. De brainport coördinator van het Strabrecht College heeft een lijst met externe opdrachten ter inzage. Vanzelfsprekend kan je ook zelf voor externe contacten of opdrachten zorgen via je eigen netwerk.

Als je niet zo goed weet hoe de buitenwereld een rol kan spelen bij je profielwerkstuk, maar wel graag daarbij betrokken bent, stem dan af met de brainport coördinator. Die kan je op weg helpen met ideeën.

Om ideeën te krijgen van hele goede profielwerkstukken, kunnen N-leerlingen bijvoorbeeld de site van de Radboud Universiteit Nijmegen, <http://www.ru.nl/exo/pws-ideeen/exo-idee-0/>, raadplegen.

Als je hier vragen over hebt, kun je je het beste direct bij de teamleider melden, zij zal je dan verder op weg helpen.

Logboek en bronnenboek

Tijdens het werken aan je profielwerkstuk houd je een logboek en een bronnenboek bij. Dit logboek kan in Excel bijgehouden worden vanwege de beschikbaarheid van de automatische sommatie functie. Dit is uitgelegd bij het vak Brainport & Wetenschap in vwo4. (zie bijgevoegde documenten in je studiewijzer PWS)

In het logboek hou je vooral je tijdsinvestering bij, de acties (wie doet wat wanneer en hoe?) en de taakverdeling.

Ook een tijdpad is hierin belangrijk: bij elk contact moment moeten de afgesproken acties klaar zijn.

Het logboek

In het logboek noteer je data, acties, verrichte werkzaamheden en gebruikte tijd. Een logboek heeft drie functies:

- het is voor jou een hulpmiddel bij het verzamelen van informatie
- het is voor je begeleider is een hulpmiddel om snel inzicht te krijgen in het gevolgde werkproces.
- d.m.v. het logboek kun je ook aantonen dat je de verplichte studielast van 80 uur, behaald hebt.

Bronnenboek

In het bronnenboek verzamel je alle bronnen die je helpen bij het voorbereiden en verwerken: denk aan kladblaadjes met aantekeningen, gevonden artikelen, krantenknipsels, uitdraaien van internet, een brief die je een instantie schreef, een verslagje van een interview, enz. Daarnaast bevat je bronnenboek een overzicht van geraadpleegde boeken (literatuurlijst). Wat betreft de bronvermelding: vermeld altijd het ISBN nummer (voor boeken) en ISSN nummer (voor tijdschriften)!

Orden je gegevens vanaf het begin zo veel mogelijk. Afhankelijk van het onderwerp van het profielwerkstuk of je eigen voorkeur, kan dit zo worden ingedeeld:

- chronologisch
- naar activiteit
- naar deelonderwerp
- of naar hoofd- of deelvraag

Zet op zoveel mogelijk materialen een datum en houd bij het ordenen van de gegevens al zoveel mogelijk rekening met de presentatievorm van het PWS.

Je eigen logboek/labjournaal en bronnenboek bijhouden

Iedereen houdt zijn of haar eigen logboek (labjournaal) en bronnenboek bij. Voorafgaand aan ieder begeleidingsgesprek worden de mappen ingeleverd bij de begeleider, zodat deze kan zien hoe het staat met het onderzoek en zich kan voorbereiden op het begeleidingsgesprek.

Het tijdpad

	Datum week	Voorbeelden van activiteiten
	16 – 03 - 2018	• PWS-boekje ontvangen via ELO
Fase 1 Opstart en plan van aanpak	20-03-2018 7 ^e / 8 ^e uur	• Informatiebijeenkomst • Partner zoeken • PWS-begeleider zoeken Oriëntatie op vak, onderwerp en partner(s)
	03-04-2018	• Keuze maken en keuzeformulier inleveren bij teamleider • Goedkeuring PWS-begeleider
	Deadline 17-04-2018	• Afspraak <u>begeleidingsgesprek met PWS begeleider</u> • Overleg over ontwerp plan van aanpak; schrijfplan met hoofd- en deelvragen bespreken met begeleider. • Definitief plan van aanpak klaarmaken/inleveren Beoordelingsmoment fase 1.
Fase 2 Theoretisch gedeelte		• Literatuuronderzoek en verwerken van gegevens. • Veel (verschillende) bronnen verzamelen en uitwerken • Theorie vertalen naar eigen woorden • Bronvermeldingen maken!! • Afspraak <u>voortgangsgesprek</u>
	05-06-2018 Check-up	• Tussentijdse evaluatie; check up. Wat is af, wat moet nog gebeuren. • PWS-begeleider informeren over stand van zaken.
	Deadline = 26-06-2018	• Beoordelingsmoment fase 2. •
Fase 3 Praktisch gedeelte	Start → 27-08-2018	• Koppeling naar de praktijk maken door middel van interviews, enquêtes, maquette, organisatie van een evenement, iets bouwen etc... Bijna alles mag maar eerst toestemming vragen aan je begeleider! • Afspraak <u>voortgangsgesprek</u>

	Deadline = 13-11- 2018	• Beoordelingsmoment fase 3.
Fase 4 Voorlopige eindversie		• Koppelingen beschrijven tussen theorie en praktijk. • Conclusies trekken. • Eigen mening over de verschillende delen formuleren. • Alles eigen woorden of correcte bronvermeldingen • Lay-out, voorwoord, inhoudsopgave, paginering etc. • Hele PWS is klaar. Er is een voorlopige eindversie aanwezig. In fase 5 kunnen eventuele opmerkingen van de begeleider nog verwerkt worden. • Afspraak <u>voortgangsgesprek</u>
	Deadline = 25-01- 2019	• Beoordelingsmoment fase 4.
Fase 5 Presentatie en afroning		• Presentatie voorbereiden. • Eventuele feedback op conceptversie verwerken.
	Deadline = 19-02- 2019	• Beoordelingsmoment fase 5.
KLAAR	19-02- 2019	• HARD COPY MET BEOORDELINGSFORMULIER INGELEVERD BIJ PWS BEGELEIDER

Let op: je mag je PWS altijd eerder inleveren maar de deadlines in dit document zijn die data waar je je aan moet houden. Dit hoort bij jouw eigen verantwoordelijkheid.

Het gebruiken en vermelden van bronnen

Voor het profielwerkstuk verzamel en selecteer je informatie uit meerdere bronnen. Daarna verwerk je deze informatie. Vervolgens beantwoord je de onderzoeksvragen en trek je een conclusie. In veel gevallen geef je ook je eigen visie op een onderzoeksvraag en –antwoord. **Je mag Wikipedia gebruiken als ingang, maar het spreekt voor zich dat je op alle andere momenten gebruik maakt van hoogwaardige bestanden; dus boeken en tijdschriften.**

Bronvermeldingen

Bij het verwerken van bronnen geef je duidelijk aan of je informatie direct uit bronnen is overgenomen, of dat de informatie van jou zelf afkomstig is.

Bij het letterlijk overnemen van informatie uit bronnen, vermeld je de informatie tussen aanhalingstekens. Direct achter de informatie (fragmenten) geef je de bron van je citaat. Bijvoorbeeld:

‘Biobrandstof kan grofweg gedefinieerd worden als vaste, vloeibare of gasvormige brandstof gewonnen uit biomassa. Er zijn verschillende biobrandstoffen. Voor de ontdekking van fossiele brandstof (turf, bruinkool, steenkool, aardolie, teerzand en aardgas) gebruikte men alleen maar biobrandstof (hout, houtskool, gedroogde uitwerpselen, plantaardige olie of dierlijk vet) en wereldwijd worden deze energiedragers nog steeds gebruikt. De originele auto's van Ford zouden zelfs bedoeld zijn geweest om zuiver op ethanol te rijden. Ook de eerste dieselmotor van de Franse uitvinder Rudolf Diesel liep op pure plantaardige olie.’
(<http://nl.wikipedia.org/wiki/Biobrandstof>, geraadpleegd 31-1-08)

Houd je je niet aan de spelregels m.b.t. het vermelden van bronnen, dan loop je het risico dat er maatregelen volgen vanwege plagiaat of fraude.

Digitale screening van het profielwerkstuk

Let op! Het is mogelijk dat je begeleider je werkstuk digitaal screent op **plagiaat**. Er is sprake van plagiaat als je letterlijk stukken kopieert uit andermans werk zonder de bronnen te vermelden.

Mogelijke **maatregelen** in geval van fraude of plagiaat staan vermeld in het reglement van het schoolexamen. Je kunt puntenaftrek krijgen.

Wanneer ernstige fraude wordt aangetoond, kan ook uitsluiting van het examen volgen.

Bronnenoverzicht

In je bronnenboek maak je ook een **overzicht** van alle bronnen die je hebt gebruikt voor je onderzoek en je werkstuk. Je doet dit net zoals in deze voorbeelden én met het ISBN/ISSN nummer! Tip: Gebruik voor het bronnenoverzicht het Word mechanisme Bibliography zoals uitgelegd in vwo4 bij het vak Brainport & Wetenschap. (zie ook studiewijzer)

Boek	
Bolter, J. & Grusin, R. (1999)	<i>Remediation, understanding new media.</i> London: the MIT Press. ISBN 0262522799, 9780262522793 NB: Een herdruk wordt aangegeven in cijfer met afkorting, achter de titel, zonder komma vooraf (4e dr.)
Artikel in boek	
Davids, R.W. (1986)	Leren om te communiceren. In M.E. Poort (Red.), <i>Communiceren is een kunst</i> (p.51-64) Amsterdam: Uitgeverij Roselaar. ISBN 9789085060888
Artikel in tijdschrift	
Ruiter, G. de (1986)	Politieke economie, stellingname of onderzoeksproduct? <i>Tijdschrift voor Politieke Economie</i> , 3, (2), p. 7-28. ISSN 8923747892364 NB: de 3 staat voor 3 ^e nummer, (2) staat hier voor jaargang
Auteur onbekend	
Als de auteur onbekend is, is de titel de naam	<i>Algemene Nederlandse Spraakkunst</i> (1997) W. Haseryn et al. (Red.). Groningen: Nijhoff. <i>Het Middelbaar Onderwijs: ontwikkelingsdoelen en eindtermen</i> (1997) Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen, Centrum voor informatie en Documentatie.
Internetsites	
Auteur <u>bekend</u>	Ehrencrona, A. (1995) Michel Foucault's The history of sexuality. Geraadpleegd 2 mei 2011 via http://scholar.google.nl/scholar?q=Michel+Foucault%E2%80%99s+The+history+of+sexuality&hl=nl&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar&sa=X&ei=Rch-UbaGJKeMOAXK2YHoBw&ved=0CDIQgQMwAA
Auteur <u>onbekend</u>	www.monetdb.cwi.nl/xml/Reports/SQL_baseline , geraadpleegd 31 december 2011 www.w3.org/TR/REC-xml , geraadpleegd 4 januari 2011 www.doc.ddart.net/xmlsdk/htm/xsd_xdrref_1pr9.htm , geraadpleegd 5 juni 2011

Tips voor omgang met contacten buiten school

Het is belangrijk voor je profielwerkstuk, dat je contacten hebt met personen buiten school. Bij voorkeur is je profielwerkstuk zelfs gebaseerd op een opdracht van een externe opdrachtgever. Dit is volgens de Brainport-school gedachte. Het is motiverend om voor een externe opdrachtgever een opdracht uit te zoeken. Ook krijg je daarnaast een indruk of een bepaald beroepsveld je aantrekt om je mogelijk in de toekomst op te gaan richten. Het Strabrecht College stimuleert dat een profielwerkstuk op opdrachten van buiten school zijn gebaseerd.

Wanneer je contacten met mensen buiten school hebt, dan zijn de volgende punten van groot belang:

- ben je er van bewust dat je het **visite kaartje** van het Strabrecht College bent; ga altijd met externe contacten zo om, dat andere leerlingen in de toekomst ook op deze contactpersoon een beroep kunnen doen.
- bij een afspraak met een extern contact:
  - zorg dat je een goede indruk achter laat (vanzelfsprekend geen kauwgum).
  - **bereid een bezoek goed voor** (dat je nog niet alles weet, is helemaal niet erg; als je maar laat zien dat je ook moeite hebt gedaan voor het bezoek).
  - **op tijd komen**: het afgesproken tijdstip is het uiterste tijdstip dat je er moet zijn; zorg dat je een buffer inbouwt en dat je eerder aanwezig bent voor het geval van bijzondere omstandigheden (fietspech, het niet goed kunnen vinden,...).
  - zorg dat je **het telefoonnummer van je extern contact** bij je hebt zodat je bij bijzondere omstandigheden (fietspech,...), je late aankomst kan melden.
  - ben terughoudend met het gebruik van **voornamen** (ook al stellen ze zich met hun voornaam voor) (m.a.w. niet te snel tutoyeren).
  - heel attent na de afspraak: even een mailtje met een bedankje.
- als je het profielwerkstuk gaat afronden:
  - zet op **voorblad** het logo van het Strabrecht College en dat van Brainport School

-
- o neem een **dankwoord** op vooraan in het profielwerkstuk (bijv. op tweede blz.): hierin bedank je je externe contacten (ook daar geen voornamen gebruiken, maar initialen; zorg dat je geen spelfouten in de naam maakt; bij voorkeur ook met hun titel als je die weet (ir. / ing. /dr. / drs./MsC.....). Voor een voorbeeld dankwoord, zie de appendix van dit document.
  - o **print** de uiteindelijke versie van het profielwerkstuk ook voor je externe contact uit (zeker als deze veel voor je heeft gedaan) en geef deze print aan je contact (als je niet persoonlijk afgeeft, maar verstuurt, dan moet je er een kort briefje bij doen). Als je **onzeker** bent over hoe je met een contact om moet gaan, dan overleg even met je docent begeleider van het Strabrecht College.

Begeleidings- en beoordelingsgesprekken

Zowel het **proces** als het **product** van een profielwerkstuk worden beoordeeld. Daarbij word je beoordeeld op:

- informatievaardigheden (informatie verzamelen en verwerken);
- onderzoeksvaardigheden en/of ontwerpvaardigheden;
- presentatievaardigheden

Tijdens het maken van het profielwerkstuk heb je voortgangs- en beoordelingsgesprekken met de begeleider. Voortgangsgesprekken zijn bedoeld om tussentijds te evalueren en indien nodig bij te sturen.

Daarnaast zijn er beoordelingsgesprekken. Iedere fase van het PWS eindigt met een beoordeling door middel van een 'GO' of een 'NO-GO'. Een 'GO' spreekt eigenlijk voor zich. Dit betekent dat je keurig binnen het tijdpad bent gebleven en dat de inhoud op zijn minst voldoende is. Je mag verder werken aan de volgende fase.

NO-GO:

Dit betekent dat je de deadline hebt overschreden en/of dat het PWS inhoudelijk onvoldoende is. Wanneer je alleen te laat bent betekent dit zo spoedig mogelijk inleveren.

Wanneer het om de inhoud gaat, moet je dat onderdeel opnieuw doen, totdat het voldoende wordt beoordeeld.

Het profielwerkstuk in fases

Fase 1: Opstart en plan van aanpak.

Bij het kiezen van een onderwerp voor het profielwerkstuk, is het belangrijk dat het onderwerp je aanspreekt. Streep onderwerpen die je niet interesseren weg en ga van de onderwerpen die je overhoudt na of er geschikte partners met dezelfde interesse te vinden zijn.

Partnerkeuze

- Onderschat het kiezen van een '**werkstukpartner**' niet. De keuze van een partner is van belang omdat je een lange periode moet samenwerken.
- Het is belangrijk dat partners dezelfde belangstelling voor het onderwerp hebben en dat ze goed kunnen samenwerken.

Onderzoeksvragen ontwerpen en formuleren

Nadat je samen het onderwerp hebt bepaald, ga je samen aan de slag met het formuleren van onderzoeksvragen.

De hoofdvraag

Aan de formulering van de hoofdvraag worden drie eisen gesteld:

1. Een hoofdvraag moet een open vraag zijn: een vraag die begint met een vraagwoord zoals: *wat?*, *welke?*, *waarom?*, of *hoe?*

Je kunt beter niet kiezen voor een zogenaamde ja/nee-vraag. Het antwoord (ja of nee) wordt immers bijna altijd direct gevolgd door een aansluitende open vraag als *welke?* of *waarom?* In zo'n geval kun je beter deze laatste open vraag als de hoofdvraag beschouwen.

2. Een hoofdvraag moet zo exact mogelijk geformuleerd zijn.
3. Een hoofdvraag moet zo bondig (kort) mogelijk zijn.

Voorbeelden:

*Wat voor invloed heeft sms-taal op het standaard Nederlands?
Welk beleid voert de overheid om analfabetisme onder autochtonen te bestrijden?*

Deelvragen

Naast de hoofdvraag stel je ook deelvragen. Vaak worden deze deelvragen de hoofdstukken in je onderzoek. Daarnaast kun je ook sub-deelvragen opnemen

Wat is X? - Welke eigenschappen heeft X? - Uit welke delen bestaat X? -

Welke soorten zijn er? - Waarop lijkt X? - Waarvan verschilt X? –

Wie doet X? - Waar gebeurt X? - Hoe gebeurt X? - Wanneer gebeurt X? –

Wat is de oorzaak? - Wat is het gevolg? - Met welk doel? –

Wie heeft X gezegd? - In wiens belang is X? –

Wat zijn de voordelen? - Wat zijn de nadelen? - Ondanks wat? Onder welke voorwaarden? –

Wat heeft X voor resultaat?- Waaruit blijkt X?

Deze lijst kun je doorlopen wanneer je zeker wilt zijn dat alle belangrijke aspecten van het onderwerp aan bod komen in je onderzoek. Kies echter alleen de vragen die noodzakelijk zijn om de hoofdvraag te beantwoorden

Voorbeeld van een afgebakend onderwerp met een hoofdvraag en deelvragen:

Onderwerp	<i>Analfabetisme in Nederland</i>
Hoofdvraag	<i>Welk beleid voert de Nederlandse overheid om analfabetisme onder autochtonen te bestrijden?</i>
Deelvragen	<i>- <u>Wat</u> is analfabetisme? - <u>Hoe</u> wordt analfabetisme veroorzaakt? - <u>Wie</u> zijn er analfabeet? - <u>Hoe</u> beïnvloedt analfabetisme iemands leven? - <u>Met</u> welke middelen wordt analfabetisme bestreden?</i>

Plan van aanpak opstellen

Het is niet alleen belangrijk te weten wat je gaat onderzoeken, maar ook wie wanneer wat gaat doen en hoeveel tijd dat zal gaan kosten. Dit noteer je in een plan van aanpak (en dat mag ook samen met het logboek)

Je werkt hierbij met het **format** op bladzijde 22.

Fase 2: Theoretische gedeelte

Literatuuronderzoek

Begin je zoektocht bij gemakkelijk toegankelijke informatiebronnen. Bijvoorbeeld internet, een encyclopedie of schoolboeken.

Trefwoorden

Verzamel in het begin zo veel mogelijk trefwoorden. Aan de hand van trefwoorden kun je in de systematische kaartenbak van een bibliotheek boeken opsporen. Voor de hand liggende vindplaatsen behalve internet, zijn de schoolbibliotheek of de openbare bibliotheek.

Zoek in een systematische kaartenbak, in documentatiemappen, knipselkranten, in naslagwerken, op videobanden, dvd's en dergelijke. Met een interview, een enquête, het uitvoeren van proeven, veldwerk, excursie, een bezoek aan bedrijven of instellingen kun je ook informatie verzamelen.

Na het verzamelen van de informatie/gegevens moet je deze interpreteren en confronteren met de onderzoeksvragen. Welke antwoorden kan je geven of welke conclusies kan je trekken op grond van de verzamelde informatie/gegevens?

Bronnengegevens bijhouden

Noteer altijd de volledige gegevens van boeken, tijdschriften en artikelen in je **bronnenboek**. Hiermee voorkom je, bij het definitief samenstellen van de literatuurlijst, veel onnodig zoekwerk achteraf. Schrijf ook de internetsites waar je informatie uit hebt geplukt op. Gebruik je emailadres om 'Urls' eenvoudig op te slaan door een email met een 'Url' naar jezelf te sturen.

Belangrijk: bronnen correct en compleet vermelden

Geef duidelijk aan welke informatie uit bronnen afkomstig is, en welke informatie van jezelf afkomstig is. Zorg hierbij voor correcte en complete bronvermeldingen (zie *'Het gebruiken en vermelden van bronnen'* op bladzijde 7).

Fase 3 : Praktisch onderdeel

Mede voor het beantwoorden van je hoofdvraag doe je een onderzoek. Bruikbare data en conclusies moeten uit het praktische deel komen. Het praktisch onderdeel zet je op in samenspraak met je begeleider. Afhankelijk van het vak (waarvoor je het pws schrijft) en de specifieke vragen waarmee je bezig bent, kan het praktisch onderdeel een interview met professionals zijn, of een enquête, het maken van een maquette, een laboratoriumproef, een participierend onderzoek (je bent dan zelf de proefpersoon), de organisatie van een congres of symposium, enzovoorts, enzovoorts. Wat je ook bedenkt: voordat je het uitvoert **moet** er eerst toestemming voor de invulling zijn van het door jou gekozen praktisch onderdeel. Die toestemming krijg je van je begeleider. Daarbij worden ook de aanwijzingen gegeven waarop het praktisch onderdeel beoordeeld wordt en volgens welke criteria. Die criteria kunnen per pws erg verschillend zijn, juist omdat er zoveel variaties mogelijk zijn op dit onderdeel.

Bij het voortgangsgesprek waarin jullie toestemming vragen voor het praktisch onderdeel bepleet je ook wat de beoordelingscriteria zijn. We verwachten dat leerlingen initiatief nemen, vragen stellen en specifiek vragen naar de criteria die belangrijk zijn bij jouw specifieke praktische opdracht.

Fase 4: Eindversie

- Is er een relatie tussen de theorie en de praktijk, zo ja wat is die relatie dan. Waar blijkt dit dan uit? Welke conclusies kun je hieruit trekken?
- Indien er weinig verbanden te ontdekken zijn tussen de theorie en de praktijk, hoe komt dit dan? Wat zou er nodig zijn om wel verbanden te kunnen leggen. Welke conclusies kun je hieruit trekken?
- Beschrijf je eigen visie op de verschillende onderdelen uit je PWS.
- Check of je alles in eigen woorden hebt genoteerd en/of overal op de juiste wijze een bronvermelding staat.
- Zorg voor een voorwoord, inhoudsopgave, paginering, nawoord etc...

Je levert **twee versies** van je profielwerkstuk in bij je begeleider:

1. Een digitale versie
2. Een 'hard copy' met beoordelingsformulier. Deze versie wordt beoordeeld en de PWS begeleider levert deze 'hard copy' met beoordelingsformulier in bij de teamleider.

Fase 5: Presentatie en afronding

Naast de schriftelijke presentatie van je profielwerkstuk moet je het werkstuk ook nog mondeling presenteren. Deze presentatie kent een breed scala aan presentatievormen (in overleg met je begeleider), te denken valt aan:

- powerpoint, posterpresentatie, diaklankbeeld
- het product van een ontwerpopdracht
- maquette
- modeshow
- audio-, video of fotopresentatie

Het niveau van de presentatie moet zodanig zijn dat iedereen die naar de presentatie kijkt en luistert inzicht kan krijgen in:

- de probleemstelling (hoofd- en deelvragen)
- de theoretische achtergrond van het onderzoek
- de werkwijze
- de problemen tijdens het werk (met eventuele tips)
- de resultaten
- de conclusie(s) van het onderzoek.

Al deze presentatievormen dienen mondeling te worden toegelicht. Kies te allen tijde een presentatievorm die goed past bij de onderzoeksvraag. (overleg hierbij met je begeleider).

4 basisvragen voor een presentatie

- ★ *Voor wie is de presentatie bedoeld? Ofwel: wie is mijn publiek?*
- ★ *Hoe groot is het publiek?*
- ★ *Wat is de voorkennis van het publiek?*
- ★ *Wat wil ik dat het publiek doet met de informatie die ik geef?*

KLAAR – KLAAR – 19 februari 2019– KLAAR - KLAAR

PWS Beoordelingsformulier

namen:

begeleider:

titel profielwerkstuk:

datum:

cijfer op grond van onderstaande punten:

schoolniveau (havo of vwo):

samenvatting van belangrijkste sterke en verbeterpunten:

Criteria	Punten	Opmerkingen

Fase 1: opstart (maximaal 10 punten)

- Zelfstandigheid / initiatief? (1) - Kwaliteit hoofd- en deelvragen? (4) - Planning/taakverdeling? (1) - Haalbaarheid? (2) - Plan van aanpak? Belang van het praktisch deel voor het beantwoorden van de hoofd- en deelvragen(2) -	GO: 0 - 10	

Fase 2: concept theoretisch gedeelte (maximaal 20 punten)

Inhoud		
- bronnen: diversiteit (2), wetenschappelijk niveau (3), duidelijk en correcte vermelding, (2) - Vakinhoudelijk niveau per deelvraag (10) - Tekst in eigen woorden, eigen visie op het geheel (3)	GO: 0 – 20 punten	

Fase 3: concept praktisch gedeelte (maximaal 25 punten)

Praktische gedeelte		
- Methode (5) en materiaal (2): uitgevoerde stappen en benodigdheden benoemen - Resultaten verzamelen en correct grafisch weergeven (5) - Mate van originaliteit en creativiteit. (3) - Conclusie van het praktische deel (5) - Heb je echt vanuit de theorie (fase 2) een koppeling naar de praktijk gemaakt? (5)	GO: 0 – 25 punten	

Fase 4: Eindversie: samenvoeging praktische en theoretische deel (maximaal 35 punten)

Proces							
voortgang: - samenwerking/zelfstandigheid/planning - informatieve kwaliteit van het logboek	0	1	2	3	4	5	(5)
Inhoud							
- Conclusies: op alle deelvragen, verband tussen de deelvragen. (geen samenvatting!) Verband praktijk en theorie(12) - Discussie: hypothese juist/onjuist, evt. aanbevelingen, mogelijkheden tot vervolgonderzoek, verbeteringen van de methode (7) - Lay-out (1) - Inleiding met introductie op onderzoeksvraag/deelvragen /hypothese/inhoud en nawoord (3) - Authenticiteit/originaliteit/creativiteit/out of the box denken (2) - Verbeterde punten n.a.v. feedback begeleider op fase 1, 2 en 4 (5) -	GO: 0 – 30 punten						

Fase 5: Presentatie en afronding (maximaal 10 punten)

Voorbereiding presentatie		
Géén presentatie = 5 punten aftrek!!		
Presentatievaardigheden		
1. Voorbereiding: introductie, beschrijving van jullie opzet, motivatie. (3) 2. Hoofdinhoud: logische opbouw, begrijpelijk voor publiek (2) 3. vormgeving: voldoende zorg besteed, doelgerichte afbeeldingen, stemgebruik (2) 4. afronding: heldere conclusie, vragenronde (3)	GO: 0 – 10 punten	

Bepaling eindcijfer; optelsom van behaalde punten x 0,1 = _____

Let op: OGO (OmgevingsGerichtOnderwijs)- gericht op de regio/Brainport element – externe opdracht maximaal 10% van het behaalde aantal punten extra!

Keuzeformulier profielwerkstuk 2018-2019

Leerling 1:	Klas:
Leerling 2:	Klas:
Profiel:	
Vak waarop het pws betrekking heeft:	
Onderwerp:	
Motivatie voor het onderwerp:	
Begeleidend docent:	
Paraaf/handtekening docent voor akkoord:	
Inleverdatum:	

Dit formulier inleveren voor 3 april bij de teamleider E. v. Esch)!!

Format plan van aanpak

PLAN VAN AANPAK		
Deelnemers		
Onderwerp		
Hoofdvraag		
Deelvragen	1 2 3 4 5	
Werkwijze/methode		
Praktische gedeelte		
Taakverdeling	Naam	Taken

Format logboek

Datum	Actie	Besteedde uren teamlid 1	Besteedde uren teamlid 2

